

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 679/2018-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného PAICEK LEGAL, s. r. o., Panská 17, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Martin Paiček, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 13 Cb 80/2009 zo 17. októbra 2013, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 67/2014 z 19. novembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 49/2015 z 30. januára 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 Cb 80/2009 zo 17. októbra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 Cob 67/2014 z 19. novembra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 49/2015 z 30. januára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že si návrhom podaným okresnému súdu uplatnil voči [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) nárok na zaplatenie sumy 48 215,07 € na tom základe, že odporca dodával sťažovateľovi živý hovädzí dobytok, pričom sťažovateľ priebežne uhrádzal dodaný tovar. V špecifikovanom období sťažovateľ uhradil na účet odporcu sumu 1 847 905,68 €, žalovaný vystavil za dodaný tovar faktúry v celkovej sume 1 749 577,67 €. Odporca bezhotovostným prevodom vrátil sťažovateľovi sumu 50 112,94 €. Rozdiel medzi sťažovateľom zaplatenou sumou a sumou, ktorú fakturoval odporca, bola suma 48 215,07 €, ktorá po čiastočnom späťvzatí návrhu bola 47 884,24 €, ktorej zaplatenie sťažovateľ uplatnil v návrhu.

Okresný súd rozhodol napadnutým rozsudkom zo 17. októbra 2013 tak, že konanie o sume 239,05 € zastavil a vo zvyšnej časti návrh zamietol vzhľadom na právny záver, že právo sťažovateľa bolo premlčané uplynutím premlčacej doby podľa § 387 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, keďže sťažovateľ si právo neuplatnil na súde v lehote podľa § 397 Obchodného zákonníka.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 19. novembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 30. januára 2017 tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľ namieta, že konajúce súdy svoje rozhodnutia neodôvodnili riadne, odkazuje pritom na relevantnú judikatúru ústavného súdu. Osobitne upozornil na nález sp. zn. III. ÚS 44/2011 z 26. októbra 2011, keďže *„tento sa aj z procesného hľadiska dotýka Sťažovateľom napádaného postupu súdov (t. j. nielen väd chýbajúceho riadneho odôvodnenia rozhodnutí). Ústavný súd v ňom totiž posudzoval situáciu obdobnú situáciu ako v tejto prejednávanej veci - a síce situáciu, keď nadriadený súd prevzal konštatačný záver súdu nižšej inštancie bez toho, aby sa dostatočne vysporiadal s argumentáciou strany konania.“*. Sťažovateľ obdobne osobitne poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 131/2010. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že ak krajský súd zvolil postup podľa § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), teda *„v dôvodoch rozhodnutia odkazuje na odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu a stotožňuje sa s ním, je potrebné uviesť, že ani rozhodnutie súdu prvej inštancie neobsahovalo odôvodnenie základných skutočností, ktoré mali podľa neho vyplývať z dokazovania na okresnom súde. Na tieto nedostatky odôvodnenia rozsudku a konania jemu predchádzajúcemu poukázal Sťažovateľ už vo svojom odvolaní.“*.

Sťažovateľ spochybňuje vykonané znalecké dokazovanie pre nezrozumiteľnosť záverov znaleckých posudkov a tiež pre formálne nedostatky znaleckých posudkov. V tejto súvislosti uvádza:

„Odvolací súd (a následne ani dovolací) sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nevysporiadali s relevantnou námietkou Sťažovateľa, že doplnok č. 2 k znaleckému posudku č. 5/2011, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa pri svojom rozhodnutí vo veci, neobsahuje

základné obsahové a formálne náležitosti znaleckého posudku podľa ust. § 17 zákona č. 382/2004 Z. z., a to 1) postup, na základe ktorého znalkyňa prišla na zistenia, ktoré uvádza v závere v odpovediach na otázky súdu, 2) akými úvahami sa riadila ani 3) podklady, ktoré pri uvedenom postupe použila (z ktorých vychádzala).

... Nemožno za dôkaz vo forme znaleckého posudku akceptovať dokument, ktorý nespĺňa zákonné náležitosti znaleckého posudku.

... Ako namietal v konaní Sťažovateľ, poradové číslo doplnku k znaleckému posudku č. 5/2011 je číslo 2. Mal by teda logicky vecne nadväzovať na doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 5/2011. Súdny však takýto dôkaz v odôvodnení svojich rozhodnutí neuvádzali (ani nebol Sťažovateľovi doručený), a ako vyplynulo z nahliadnutia Sťažovateľa do súdneho spisu dňa 04. 12. 2013, nie je ani obsahom súdneho spisu. Ak ako dôkaz má nadväzovať na doplnok č. 1 k predmetnému znaleckému posudku, je nevyhnutné poznať jeho obsah. Súčasne znalkyňa vypracovala aj ďalší posudok, s poradovým číslom 2/2012. Tu taktiež nie je zrejmé, či ide o samostatný znalecký posudok, lebo zadaním súdu bolo doplniť znalecký posudok č. 5/2011.

Ak by bol posudzovaný predmetný znalecký posudok ako samostatný, čo vyplýva z jeho číslovania, sú jeho závery odlišné od záverov znaleckého posudku s poradovým číslom 5/2011, ako aj s jeho doplnkom číslo 2, paradoxne, od toho istého znalca (teda súčasťou spisu sú znalecké posudky, ktoré sa nedopĺňajú, ale si odporujú). Táto skutočnosť spôsobuje zmätočnosť znaleckého dokazovania, s ktorým sa Porušovatelia taktiež nevysporiadali. ... ani odvolací súd nezistil bez pochybností, či naozaj ide iba o chybu v písaní (ako sa súd domnieva), alebo či súdu nebol doručený doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 5/2011. Súdom, namiesto bezpodmienečného odstránenia pochybností o namietanej vade posudku Sťažovateľom, sa uspokojuje s určitým stupňom pravdepodobnosti...

Okrem uvedenej zmätočnosti znaleckého dokazovania obsahuje znalecký posudok... i ďalší formálny nedostatok, ktorým je absencia zákonnej náležitosti - voľné konce šnúry na zadnej časti posudku nie sú prekryté nálepkou, ktorá by bola opatrená odtlačkom úradnej pečiatky znalca.

... Hoci taký nezákonný dôkaz v konaní nemožno akceptovať, ak ho súd použil, bolo nevyhnutné, aby tento dôkaz detailne posúdil a vykonal hodnotenie tohto dôkazu - ako bolo uvedené - tak z vecných, ako aj formálnych dôvodov, a nielen pasívne prijal jeho závery...“

Podľa sťažovateľa závery znaleckých posudkov zároveň odporujú logike, keďže *«znalkyňa v posudku uvádza, že ak dodávateľ neurčí, na ktorú zálohovú platbu započítava fakturovanú sumu, predpokladá sa, že sa faktúry započítavajú na najstaršie zálohové úhrady. Nie je potom možné, aby zostali nezapočítané (vznikol preplatok Žalobcu) platby z roku 2002, 2003 a 2004, teda platby najstaršie, ktoré mali byť započítané podľa stanoviska znalkyne ako prvé. Ak by sa započítavali faktúry Žalovaného na najstaršie platby Žalobcu, neuhradená by logicky musela zostať len najnovšia platba Žalobcu z roku 2006, nakoľko staršie platby by boli započítané s faktúrami Žalovaného. Nie je možné, aby sa uvedeným spôsobom započítali len niektoré platby z roku 2002, 2003 a 2004, a niektoré nie, a to bez zdôvodnenia. Všetky platby bez variabilného symbolu by sa museli uhrádzať v poradí od najstaršej a zostať by musela len najnovšia, posledná nezapočítaná platba z roku 2006. Rovnako poukazoval Žalobca na skutočnosť, že nie je zrejmé, ako posúdila znalkyňa „zálohové“ platby (a neposúdili ich ani Porušovatelia), vykonané Žalobcom dňa 02. 08. 2006 a 15. 11. 2006, celkom vo výške 2 500 000 Sk, keďže ide o platby, ktoré nemohli byť premlčané (návrh bol podaný 28. 05. 2009). Porušovatelia sa napriek námietkam Sťažovateľa v odôvodneniach svojich rozhodnutí týmto vnútorným rozporom znaleckého posudku vôbec nevenovali a prijali ho bez ďalšieho za vecne správny (pričom nehodnotili ani jeho základné náležitosti ako prípustného dôkazu v konaní), Sťažovateľove námietky doslova odignorovali, hoci ich nijako nevyvrátili.*

... Znalkyňa neuviedla, na aké skutočnosti prihliadala (uvádza, že k záveru dospela po preskúmaní predložených dokladov, neuvádza však akých), z čoho vychádzala pri určení práve týchto súm a práve týchto dátumov úhrad (z počtu niekoľko desiatok úhrad počas 6-ich rokov), neuvádza postup, na základe ktorého sa dopracovala k odpovediam položeným zadávateľom. V podstate predmetom časti II, posudok, nie je viac, ako v závere, ktorý má byť stručným zhrnutím. Znalec síce odkazuje na svoju tabuľku, tá však je neprehľadná a nevytvára nič o spôsobe, akým znalkyňa postupovala, ako započítavala jednotlivé platby s dodaniami tovaru (faktúrami), prečo práve uvedené tri platby sú tými,

z ktorých mal vzniknúť preplatok, prečo sú pohľadávky vedené a započítavané raz v eurách a inokedy v slovenských korunách, z akého dôvodu neboli platby v eurách (celkom vo výške 23 984,00 €, v tabuľke vpravo) započítavané na dodanie tovaru, fakturované v slovenských korunách, ak sama znalkyňa uvádza (v znaleckom posudku č. 5/2011), že je v súlade so zákonom započítavanie pohľadávok v rôznych menách. Preplatky vznikali permanentne, nevznikli len trikrát počas celej existencie obchodného vzťahu strán sporu, a rovnako počas celej existencie aj zanikali; rovnako tie, na ktoré poukázal znalec, v priebehu času započítavaním s dodaným tovarom, zanikli splnením - a teda nie sú predmetom žalobného návrhu; týmito sú pohľadávky označené v žalobnom návrhu. Ďalej napríklad z posudku nie je zrejmé, ako posúdila znalkyňa „zálohové“ platby, vykonané Žalobcom dňa 02. 08. 2006 a 15. 11. 2006, celkom vo výške 2 500 000 Sk (ako aj iné platby, ktoré boli vykonané v lehote predchádzajúcej začatiu plynutia premlčacej doby). Ak boli tieto „zálohové“ platby bez určenia na konkrétnu faktúru zaplatené Žalovanému v roku 2006, pričom všetky dodávky tovaru Žalovaného (a teda fakturácia) boli zaplatené v súlade s ust. § 330 Obchodného zákonníka na najstaršiu vykonanú „zálohovú“ platbu, nie je logicky (a právne) možné, aby platby z roku 2006 zanikli splnením a platby z roku 2002, 2003 a 2004 nezanikli. Tiež nie je zrejmé, prečo znalkyňa uvádza pohľadávku v sume 2 900 000 Sk, ak žalovanou bola pohľadávka 48 215.07 EUR (z hľadiska rozdielu vo výške týchto súm)...

Podstatou záveru znaleckého posudku, ergo aj rozhodnutí Porušovateľov, sú tri platby - platba zo dňa 05. 12. 2002 v sume 297 000 Sk, platba zo dňa 04. 09. 2003 v sume 999 000 Sk a platba zo dňa 28. 05. 2004 v sume 1 600 000 Sk. Sťažovateľ namietal, že tieto platby (ako neuhradené) nevyplývajú zo žiadnej skutočnosti, t. j. nie je nikde, ani v znaleckom posudku, uvedené, ako dospela znalkyňa k tomu, že práve tieto tri platby zostali neuhradené, ako ani to, že práve tieto tri platby sú predmetom žalobného návrhu Žalobcu...

Riadne posúdenie vyššie uvedených námietok Sťažovateľa Porušovateľmi by malo pritom zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej, nakoľko ak by sa súdy vysporiadali s tvrdením, že preplatok vznikol v roku 2006 (ako skutočne aj vznikol a nikdy nikým nebol započítaný), pohľadávka Sťažovateľa by nemohla byť premlčaná. Porušovateľia sa teda

uvedenou námietkou mali zaoberať a vysporiadať sa s ňou v odôvodnení svojich rozhodnutí...

Odvolací súd v rozsudku, tak, ako aj v prípade ďalších odvolacích dôvodov Navrhovateľa, aj pri argumente vzťahujúcom sa k nesprávnosti započítania, konštatuje, že súd prvej inštancie zistil správnosť spôsobu započítania. Keďže však okresný súd neuviedol k započítaniu vykonanému posledným doplnkom znaleckého posudku nič (!), je evidentné, že odvolací súd konštatuje ako zistenie niečo, čo súd prvej inštancie ani nezistil, resp. to v rozsudku vôbec neuviedol. Na strane 18, ktoré tvorí gro odôvodnenia súdu prvého stupňa (ostatné je len zhrnutím vyjadrení účastníkov a znalca, nie záverom súdu a hodnotením dôkazov), nie je k započítaniu uvedená jediná veta, tým skôr tam nemôže byť uvedený spôsob započítania a tiež to, ktoré platby boli ex lege započítané s ktorými.»

V kontexte s uvedenými formálnymi a logickými nedostatkami znaleckých posudkov bolo podľa sťažovateľa potrebné, aby okresný súd vypočul súdnu znalkyňu. Okresný súd návrh sťažovateľa na výsluch súdnej znalkyne neakceptoval a znalkyňu nevypočul. Okresný súd tento postup dostatočne nevysvetlil, pričom krajský súd a najvyšší súd tento postup bez ďalšieho akceptovali. Podľa sťažovateľa ak „ako dôvod, prečo nepostupoval v súlade s citovaným ustanovením § 127 ods. 1 OSP, súd uvedie, že by to nebolo hospodárne, absentuje odôvodnenie nevykonania dôkazu. Súd musí uviesť, v čom spočíva nevhodnosť takéhoto konania, napríklad tým, že o znaleckom posudku nie sú medzi stranami žiadne rozpory, jeho závery akceptujú, dôkaz výsluchom nenavrhujú, znalecký posudok je presvedčivý a zrozumiteľný, a podobne...

V danom prípade Sťažovateľ na pojednávaní konanom dňa 17. 10. 2013 dôkaz výsluchom znalkyne výslovne navrhol, a uviedol, že znalecký posudok je nezrozumiteľný...“

Sťažovateľ tiež namieta, že súdna znalkyňa sa v znaleckých posudkoch vyjadrovala k právnym otázkam, v znaleckom posudku č. 5/2011 «odpovedala na otázku: „Špecifikovať, akým spôsobom dochádza k započítaniu platby na dodaný tovar v prípade, ak dlžník neurčí, na ktorú pohľadávku započítava svoju platbu.“ Uvedená otázka je právneho charakteru, o ktorej má rozhodnúť súd a nie znalec. Súd prvej inštancie tak svoje rozhodnutie založil

na premise, že sa započítava najskôr splatná pohľadávka, ktorú však vyslovila znalkyňa, a nie súd, a nevenuje sa tomuto ani v odôvodnení rozsudku...».

Konajúce súdy sa podľa sťažovateľa nevysporiadali s judikatúrou týkajúcou sa nevykonania dôkazu a náležitého odôvodnenia rozhodnutia.

Sťažovateľ spochybňuje aj právny záver konajúcich súdov o premlčaní jeho práva s tým, že výsluchom súdnej znalkyne „*bolo možné napadnúť závery znaleckého posudku, týkajúce sa vzniku záväzku medzi účastníkmi konania, by uvedenú právnu normu aplikovať nemohol, pretože záväzok premlčaním nezanikol. T j. súd aplikoval normu, ktorú vôbec v konaní použiť nemal...*

Sťažovateľ argumentoval, že si v konaní preukázateľne uplatnil nároky vyplývajúce z platieb uskutočnených v prospech Žalovaného od 30. 05. 2005 (vrátane), teda k premlčaniu nemohlo dôjsť skôr ako 30. 05. 2009... je ale potrebné uviesť, že v konaní žiadne dôkazy, aké zúčtovanie ku koncu každého roka medzi stranami prebiehalo, prezentované neboli. Preto sa krajský súd stotožnil aj s dôkazmi a dôvodmi rozhodnutia, ktoré neexistujú. Sťažovateľ v odvolaní uviedol, že konateľ Sťažovateľa [REDACTED] sa vyjadril len, že ohľadom pohľadávok s protistranou komunikovali, ale o tom, aké zúčtovanie medzi stranami bolo vykonávané, v konaní nevy povedal. Odvolací súd sa ani s touto námietkou Sťažovateľa nevysporiadal.“.

Sťažovateľ napokon namieta, že mu okresný súd znemožnil navrhovať ďalšie dôkazy, keďže vypočutím súdnej znalkyne bolo možné ozrejmiť relevantné skutkové okolnosti a na tom základe by bolo zrejmé, aké ďalšie dôkazy je potrebné ešte vykonať. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že mal v úmysle navrhnúť vyhotovenie ďalšieho znaleckého posudku, resp. zadovážiť vlastný (súkromný) znalecký posudok v závislosti od skutočností, ktoré by vyplynuli z výsluchu znalkyne. Následne krajský súd a ani najvyšší súd nenapravili pochybenie okresného súdu, čím mu ich postupom bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľa najvyšší súd riadne neodôvodnil v napadnutom uznesení svoje závery – osobitne záver o tom, že nezistil dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 19. novembra 2014 v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu zo 17. októbra 2013 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 30. januára, napadnuté rozhodnutia zruší a vec vráti „*vecne a miestne príslušnému súdu na ďalšie konanie*“. Sťažovateľ si zároveň uplatnil priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a úhradu trov konania.

K návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ uvádza:

„Tým, že došlo zo strany Porušovateľov v rade 1), 2) a 3) k závažnému zásahu do práva Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, bolo mu znemožnené efektívne brániť svoje práva a domáhať sa ich na súde. Od roku 2009, kedy bola žaloba na súd prvej inštancie podaná, sa Sťažovateľ nemohol domôcť svojho práva na súde a nápravy trvajúceho nezákonného stavu. Súd prvej inštancie, odvolací súd i súd dovolací opakovane porušili nielen procesné práva Sťažovateľa..., ale aj jeho ústavné právo na spravodlivé prejednanie veci bez prietáhov... Sťažovateľ má preto za to, že je vzhľadom na tieto okolnosti namieste priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v uplatnenej výške 10.000,- EUR, ktorá zohľadňuje jednak závažnosť zásahu do práv Sťažovateľa zo strany Porušovateľov, charakter tohto porušenia práva, ale aj neprimeranú dĺžku konania na súde.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nie je podstatná odlišnosť (II. ÚS 27/07).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu zo 17. októbra 2013

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 19. novembra 2014

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní

ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 19. novembra 2014 potvrdil rozsudok okresného súdu zo 17. októbra 2013. Poukázal na odôvodnenie tohto rozsudku, na odvolaciu argumentáciu sťažovateľa, na vyjadrenie odporcu a následne na zdôraznenie správnosti dôvodov odvolaním napadnutého rozsudku uviedol vlastné právne závery:

„Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu Okresného sudu Zvolen a vychádzal zo zistenia, že predmetom konania po čiastočnom späťvzati návrhu je právo na vrátenie sumy 47 884,24 Eur, ktorá predstavuje rozdiel medzi sumou zaplatenou navrhovateľom odporcovi za dodávku hovädzieho dobytku a sumou, ktorú odporca vyfakturoval za dodaný tovar a vrátil navrhovateľovi. Ústna spolupráca medzi účastníkmi konania začala už v roku 2000 a trvala približne do roku 2006. Uplatnený nárok medzi účastníkmi konania bol sporný, pretože súd prvého stupňa na návrh účastníkov konania nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia rozhodujúcich skutočností potrebných pre posúdenie výšky

uplatneného nároku. Ustanovená znalkyňa sudu predložila znalecký posudok č. 5/2011 zo dňa 20. 9. 2011, znalecký posudok č. 2/2012 zo dňa 8. 7. 2012, a doplnok č. 2 k znaleckému posudku č. 5/2011 zo dňa 26. 5. 2013 a v konaní bola vypočítaná na pojednávaní dňa 22. 11. 2012. Počas výsluchu odpovedala na otázky súdu a právnych zástupcov účastníkov konania. Po výsluchu znalkyne právny zástupca navrhovateľa nemal ďalšie otázky na znalkyňu. Súd prvého stupňa na základe stanoviska odporcu k znaleckému posudku č. 2/2012 nariadil dopĺňujúce znalecké dokazovanie uznesením č. k. 13 Cb/80/2009-1100 zo dňa 28. 1. 2013. Ustanovená znalkyňa doplnila znalecký posudok doplnkom č. 2, pričom tento doplnok zrejme omylom označila k znaleckému posudku č. 5/2011. Napriek chybe, ktorá sa vyskytla pri číslovaní jednotlivých posudkov zo strany ustanovenej znalkyne je dostatočne zrejmé, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní z doplnku č. 2 k znaleckému posudku zistil, kedy jednotlivé platby zo strany navrhovateľa boli pripísané na účet odporcu výšku jednotlivých nedoplatkov, ktoré vznikli odporcovi voči navrhovateľovi a správnosť spôsobu započítanie jednotlivých platieb účastníkmi konania. Až na základe takéhoto zistenia súd posudzoval uplatnenú námietku premlčania zo strany odporcu podľa ustanovení § 397 a 387 Obchodného zákonníka a dospel k správnejmu záveru, že právo navrhovateľa je premlčané keďže návrh navrhovateľa podal po uplynutí všeobecnej 4-ročnej premlčacej lehoty.

Odvolačný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali v tejto veci správnosť rozsudku prvého stupňa, súd prvého stupňa venoval náležitú pozornosť zisteniu všetkých rozhodných skutočností dôležitých v konaní, dostatočne zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 132 O. s. p. a postupoval zákonne a správne, keď rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozsudku. Uvedené výroky súd prvého stupňa adekvátne v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnil, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

V odvolaní navrhovateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa nie sú uvádzané žiadne také skutočnosti a dôkazy, s ktorými by sa prvostupňový súd nevysporiadal. V konaní pred súdom prvého stupňa odporca neuvádzal žiadne skutočnosti, ktoré uviedol v podanom odvolaní ohľadne chyby v číslovaní znaleckého posudku a dodatku č. 2 k posudku, ktoré v žiadnom prípade nespôsobujú zmätočnosť znaleckého dokazovania.

Na argumentáciu navrhovateľa o odňatí možnosti konať pred súdom, odvolací súd uvádza, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práva a právom chránených záujmov. Skutočnosť, že súd nevykonaná účastníkmi navrhované dôkazy, ani takýto jeho postup nemožno hodnotiť ako odňatie práva konať pred súdom. Rozhodnutie vyjadruje nezávislé postavenie súdu pri hodnotení dôkazov, ktoré vykonal, vrátane nezávislého rozhodovania a o tom, ktoré dôkazy nevykoná. O takýto prípad by išlo však vtedy, ak by súd svojim procesným postupom odňal účastníkovi možnosť navrhnúť vykonanie dôkazov, čo v tomto prípade nebolo preukázané. Podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo pri rozhodovaní súdom prvého stupňa k takým procesným vadám konania, ktoré by mali za následok jeho zrušenie.

Zhrnúc uvedené a vyhodnotiac odvolacie dôvody navrhovateľa odvolací súd môže len konštatovať, že súd prvého stupňa svojim rozhodnutím skutkovo ani právne nepochybil, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.“

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Okresný súd rozsudkom zo 17. októbra 2013 zamietol návrh sťažovateľa a v časti konanie zastavil. V odôvodnení poukázal na vykonané dokazovanie – na prednesy strán sporu, na závery znaleckých posudkov a na výsluch súdnej znalkyne. Následne poukázal na návrh právneho zástupcu sťažovateľa na vykonanie dôkazu – výsluchom súdnej znalkyne, pričom uviedol:

„Po zákonom poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p. právny zástupca navrhovateľa žiadal doplniť dokazovanie znovu predvolaním znalkyne [REDACTED], ktorá by sa vyjadrila a odpovedala na ich otázky k poslednému doplňujúcemu ZP...

Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníkov konania.

Súd s poukazom na vyššie uvedené napriek tomu, že právny zástupca navrhovateľa navrhol po zákonom poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p. doplniť dokazovanie znovu predvolaním znalkyne [REDACTED], súd tento dôkaz nevykonal, a to jednak z dôvodu hospodárnosti, ako aj z toho dôvodu, že podľa názoru súdu súd mal dostatočné podklady na to, aby vo veci mohol meritórne rozhodnúť.

Súd ďalej poukazuje na tú skutočnosť, že navrhovateľ, resp. jeho právny zástupca mal dostatok času od doručenia doplňujúceho znaleckého posudku do termínu pojednávania, aby označil takýto dôkaz, toto však navrhovateľ ani jeho právny zástupca neurobil, pričom súd poukazuje na tú skutočnosť, že predmetný doplňujúci znalecký posudok bol právnenému zástupcovi navrhovateľa doručený dňa 03. 06. 2013 a pojednávanie bolo vytýčené na deň 17. 10. 2013.“

Následne okresný súd uviedol tieto právne závery:

„Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že námietka premlčania vznesená odporcom je dôvodná. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že medzi účastníkmi konania boli uzatvárané ústne kúpne zmluvy, v rámci ktorých na základe objednávky navrhovateľa dodával odporca navrhovateľovi tovar, a to hovädzí dobytok. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že jednotlivé platby od navrhovateľa odporcovi prebiehali v časovom horizonte od 11. 04. 2000 do 27. 11. 2006. Ďalej z vykonaného dokazovania vyplynulo, že jednotlivé faktúry, ktoré vystavoval odporca navrhovateľovi, boli od obdobia 15. 11. 2000 do 16. 11. 2006. Ďalej súd mal za preukázané, že navrhovateľ podal návrh na tunajší súd dňa 28. 05. 2009.

Súd zo Znaleckého posudku č. 1/2013 - Doplnok č. 2 k znaleckému posudku č. 5/2011 mal za preukázané, že síce vznikol nedoplatok odporcu pre navrhovateľa, a to v časovom období, keď jednotlivé platby zo strany navrhovateľa boli pripísané na účet odporcu, a to dňa 05. 12. 2002 platba 297 000 Sk, dňa 04. 09. 2003 platba 999 000 Sk a dňa 28. 05. 2004 platba vo výške 1 600 000 Sk.

Ďalej súd mal za preukázané, a to zo samotnej výpovede konateľa navrhovateľa [REDAKOVANÉ], že počas obchodnej činnosti medzi navrhovateľom a odporcom ku každému koncu roka z ich strany prebiehalo zúčtovanie, aby vedeli, aké saldo medzi nimi je. Z tohto teda vyplýva, že pri týchto jednotlivých platbách, ktoré označila znalkyňa ako platby, na základe ktorých vznikol nedoplatok odporcu pre navrhovateľa, je zrejmé, že navrhovateľ o nedoplatkoch titulom týchto platieb najneskoršie sa dozvedel stále ku koncu konkrétneho kalendárneho roka. t. z. že pri platbe zrealizovanej dňa 05. 12. 2002 najneskôr k 01. 01. 2003 navrhovateľ mohol vedieť, že vznikol tento nedoplatok. Tak isto čo sa týka platby zo dňa 04. 09. 2003, najneskôr ku dňu 01. 01. 2004 navrhovateľ mohol vedieť, že vznikol tento nedoplatok a čo sa týka posledného nedoplatku zo dňa 28. 05. 2004, tak najneskôr ku dňu 01. 01. 2005 navrhovateľ mohol vedieť, že vznikol zo strany odporcu predmetný nedoplatok.

Keďže návrh bol podaný na súd dňa 28. 05. 2009, bol podaný po uplynutí štvorročnej premlčacej lehoty v zmysle § 397 Obchodného zákonníka. V danom prípade išlo o obchodný vzťah medzi účastníkmi konania, a preto platí premlčacia doba 4 roky. Premlčacia doba začala plynúť najneskôr dňa 01. 01. 2003 pri prvom nedoplatku, najneskôr dňa 01. 01. 2004 pri druhom nedoplatku a najneskôr dňa 01. 01. 2005 pri treťom nedoplatku a keďže návrh bol podaný až po uplynutí všeobecnej štvorročnej premlčacej lehoty a bola vznesená námietka premlčania, súd návrh v celom rozsahu zamietol.

Účinky premlčania nastávajú v dvoch etapách: uplynutím zákonom ustanovenej premlčacej doby a uplynutím zákonom ustanovenej premlčacej doby a vznesením námietky premlčania pri uplatnení práva povinnou osobou. V prvej etape nastávajú účinky premlčania ako dôsledok uplynutia zákonom ustanovenej premlčacej doby. Je to predovšetkým vznik práva povinného subjektu na námietku premlčania. Toto právo povinného subjektu výrazne ovplyvňuje premlčané právo v tom zmysle, že hoci uplynutím premlčacej doby právo nezaniká, vzniká však potenciálna možnosť jeho oslabenia,

a to prostredníctvom vznesenia námietky premlčania povinnou osobou. Oslabenie sa týka obsahovej stránky práva, nároku, t. j. súdnej vymáhateľnosti práva a spočíva v tom, že existencia nároku po uplynutí premlčacej doby je podmienená, lebo sa stáva závislá od námietky premlčania. Uplynutím premlčacej doby, pokiaľ povinná osoba nevznesie námietku premlčania pri uplatnení práva, sa tak realizuje právo, ako aj nárok, pretože právo možno realizovať (vymáhať žalobou) aj po uplynutí premlčacej doby, ak povinná osoba nenamietne premlčanie. V druhej etape, t. j. po uplynutí premlčacej doby a vznesení námietky premlčania povinnou osobou pri uplatnení práva, sa potencionálna možnosť oslabenia práva aktivizuje. Právo síce nezaniká, ale zaniká nárok a súd takéto právo nemôže priznať, alebo uznať. Z uvedeného je zrejmé, že rozhodujúce je právo povinného subjektu na námietku premlčania, a to preto, lebo len realizáciou tohto práva povinným subjektom možno spôsobiť zánik nároku. Právo na námietku premlčania môže povinný subjekt uplatniť kedykoľvek, toto právo sa nepremlčuje. Účinky druhej etapy premlčania majú za následok, že realizácia premlčaného práva sa obmedzuje na dobrovoľné vykonanie práva povinným subjektom. Z tohto vyplýva, že uplynutím premlčacej doby a vznesením námietky premlčania povinnou osobou zaniká oprávnenej osobe možnosť domáhať sa súdnou cestou svojho nároku. Vzniká tzv. naturálny záväzok (naturálna obligácia), t. j. záväzok, pri ktorom zanikla jeho súdna vymáhateľnosť. Ide o právnu povinnosť, ktorá nie je krytá sankciou vymáhateľnosti na súde. Dlžníka, ktorý svoju povinnosť nesplní, nemožno brať na zodpovednosť. Môžu ju splniť len dobrovoľne. Jeho splnenie nie je bezdôvodným obohatením. Premlčané záväzky sa niekedy označujú aj ako záväzky neúplné, práve pre absenciu žalovateľnosti a zodpovednosti. Premlčaním stráca veriteľ možnosť domáhať sa svojho nároku prostredníctvom žaloby, ale zostávajú mu zachované ostatné právne prostriedky.

Na záver okresný súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a podobne.“

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu vyplýva, že konajúce súdy sa vecou sťažovateľa riadne zaoberali, že príslušné právne normy interpretovali a aplikovali ústavne konformným spôsobom, uviedli, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadili, a svoje rozhodnutia tiež primeraným spôsobom odôvodnili. Právny záver krajského súdu v spojení s okresným súdom o zamietnutí návrhu z dôvodu premlčania práva sťažovateľa sa nejaví byť arbitrárnym a ani zjavne neodôvodneným, preto je ústavne udržateľný.

Vychádzajúc z odôvodnení napadnutých rozsudkov – ústavný súd považoval za relevantné, že prakticky všetky obchodné transakcie medzi sťažovateľom a odporcom prebiehali na základe ústnych dohôd – ústnych kúpnych zmlúv týkajúcich sa kúpy živého hovädzieho dobytku a ďalších ústnych dojednaní (napr. podľa tvrdení odporcu týkajúcich sa platieb od iných dodávateľov, platieb na kúpu bytu, prípadne platieb na základné imanie pri zakladaní obchodnej spoločnosti). Znalecké dokazovanie nariadil okresný súd zjavne pre účely, aby jednotlivé platby od sťažovateľa pre odporcu boli priradené k jednotlivým dodávkam tovaru, prípadne k iným transakciám. Z výsluchu súdnej znalkyne vyplynulo, že platby za jednotlivé dodávky tovaru (hovädzieho dobytku) prebiehali rôznym spôsobom – prostredníctvom zálohových faktúr a faktúr s rôznym spôsobom zaúčtovania a fakturácie s uvedením variabilného symbolu. Bolo predovšetkým úlohou sťažovateľa predložiť dôkazy o svojich tvrdeniach, pričom možno akceptovať procesný postup okresného súdu, ktorý sa neuspokojil s mechanizmom, na základe ktorého sťažovateľ odvodzoval svoj nárok, t. j. s mechanickým súčtom platieb pre odporcu v rozhodnom období a súčtom odporcom fakturovaných súm a rozdielom medzi takto zistenými sumami.

K námietke sťažovateľa, že závery znaleckého dokazovania o zistených nedoplatkoch sú nelogické, keďže nedoplatok nemohol vzniknúť na najstarších platbách – je potrebné uviesť, že jednotlivé obchodné transakcie (aj podľa prehľadu predloženého sťažovateľom) mali prebiehať v období rokov 2000 až 2006 s tým, že nedoplatky boli zistené za december 2002, september 2003 a máj 2004, t. j. zjavne nešlo o najstaršie platby, uvedené platby vznikli v rozhodnom období, preto uvedené závery znaleckého dokazovania

– ktoré si osvojil okresný súd – samy osebe nemožno považovať za nelogické. Sťažovateľ v uvedenej súvislosti neuviedol také skutočnosti, ktoré by indikovali svojvôľu okresného súdu pri formulovaní predmetného právneho záveru o zistených nedoplatkoch a období, kedy tieto mali vzniknúť. Neobstojí ani námietka sťažovateľa o tom, že nie je zrejmé, ako okresný súd dospel k záveru o tom, kedy sa sťažovateľ mal dozvedieť o týchto nedoplatkoch, keďže z vyjadrenia konateľa sťažovateľa vyplynulo, že sťažovateľ a odporca ku koncu roka vykonávali zúčtovanie pre účely zistenia vzájomného salda. Skutočnosť, že nie je presne špecifikované, ako tieto zúčtovania boli realizované, nie je sama osebe relevantná a neindikuje ústavne neakceptovateľný postup konajúcich súdov v procese dokazovania a právneho posúdenia zisteného skutkového stavu.

Ústavný súd neakceptoval námietky sťažovateľa týkajúce sa formálnych nedostatkov znaleckých posudkov spočívajúcich v chybnom číslovaní, prípadne spôsobe zviazania. Sťažovateľ nijako nespochybnil, že mu znalecké posudky boli doručené, sťažovateľ mal možnosť sa s nimi oboznámiť – s ich obsahom aj s ich formálnou úpravou, pričom prvýkrát formálne nedostatky znaleckých posudkov namietal až v odvolaní, preto možno akceptovať záver krajského súdu, podľa ktorého tieto námietky považoval za účelové. Relevantné je aj to, že krajský súd po vyhodnotení týchto námietok skúmal, či tieto námietky spochybňujú samotné závery znaleckých posudkov.

Krajský súd sa ústavne relevantne vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, prečo okresný súd nevykonal ním navrhnutý dôkaz – opakovaný výsluch súdnej znalkyne. Krajský súd zohľadnil to, že okresný súd v napadnutom rozsudku vysvetlil, prečo tento návrh na vykonanie dôkazu neakceptoval a navrhovaný dôkaz nevykonal. Postup konajúcich súdov nemožno preto považovať za ústavne neakceptovateľný – okresný súd odôvodnil svoj postup – t. j. nevykonanie dôkazu; krajský súd venoval odvolacej námietke sťažovateľa primeranú pozornosť a svoj právny záver akceptovateľne odôvodnil. Pri skúmaní námietok sťažovateľa v jeho sťažnosti v uvedených súvislostiach ústavný súd považoval za relevantné, že sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom – osobitne k znaleckým posudkom a mal možnosť klásť otázky pri výsluchu súdnej znalkyne.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa, možno konštatovať, že sú výlučne výrazom odlišného právneho hodnotenia zisteného skutkového stavu. Odlišné právne hodnotenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja účastníci konania, ktorí majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (porovnaj m. m. IV. ÚS 135/2012, II. ÚS 659/2016). Skutočnosti, ktoré sťažovateľ uvádza v sťažnosti, sú podľa názoru ústavného súdu výrazom výlučne odlišného právneho názoru sťažovateľa na predmet sporu. Sťažovateľom uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v postupe krajského súdu a v jeho rozsudku, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 30. januára 2017

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania v súlade s § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, sledujúc pritom skutočnosť, či nemožno sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na dovolaciu argumentáciu sťažovateľa, na jednotlivé dovolacie dôvody, ktoré v dovolaní uplatnil, poukázal na význam dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Následne k prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP uviedol:

„21. V prejednáwanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej

stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (odsek 3).

22. Dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 C. s. p. uvádza, že dovolaním napadnutý rozsudok nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí podľa § 238 O. s. p., prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.“

K námietke sťažovateľa, že mu postupom okresného súdu, resp. krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že napadnuté rozsudky nedostatočne odôvodnili, najvyšší súd poukázal na to, že právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, s poukazom na § 157 ods. 2, § 211 a § 219 ods. 2 OSP vymedzil náležitosti odôvodnenia rozhodnutia súdu všeobecne a zároveň poukázal na zákonnú možnosť vytvorenia tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Následne uviedol tieto právne závery:

„26. Podľa dovolateľa odvolací súd ako aj súd prvej inštancie, svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili, nevysvetlili, ktoré skutočnosti zo znaleckého posudku považovali za preukázané...

37. Dovolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) zistil, že nedošlo k namietanej procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) spĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., tak z formálneho, ako aj obsahového hľadiska, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, jednotlivé časti odôvodnenia a ich obsahová (materiálna) náplň zakladá v súhrne jeho zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť.

38. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí poukázal okrem iného na vykonané dokazovanie, konkrétne na to, že v konaní bola vypočutá súdom ustanovená znalkyňa na pojednávaní dňa 22. 11. 2012 (č. l. 1072). Počas výsluchu táto znalkyňa odpovedala na otázky súdu a právnych zástupcov strán sporu. Po výsluchu znalkyne právny zástupca

žalobcu nemal ďalšie otázky na znalkyňu, (č. 1. 1074). Týmto postupom súdu preto žalobcovi nebolo znemožnené navrhovať ďalšie dôkazy, tak ako to tvrdí v podanom dovolaní. Súd prvej inštancie na základe stanoviska žalovaného na uvedenom pojednávaní k znaleckému posudku č. 2/2012, nariadil doplňujúce znalecké dokazovanie uznesením zo dňa 28. 01. 2013, č. k. 13 Cb/80/2009-1100. Ustanovená znalkyňa doplnila znalecký posudok doplnkom č. 2, pričom tento doplnok zrejme omylom označila k znaleckému posudku č. 5/2011. Dovolací súd dodáva, že až na základe týchto zistení, súd prvej inštancie posudzoval uplatnenú námietku premlčania zo strany žalovaného podľa ustanovení § 397 a § 387 Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa následne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že právo žalobcu je premlčané, keďže návrh žalobca podal po uplynutí všeobecnej 4-ročnej premlčacej lehoty. Krajský súd zároveň dodal, že v odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie nie sú uvádzané žiadne také skutočnosti a dôkazy, s ktorými by sa okresný súd nevysporiadal. K chybe ohľadne číslovania znaleckého posudku a dodatku č. 2 k posudku, odvolací súd dodal, že táto v žiadnom prípade nespôsobuje zmätočnosť znaleckého dokazovania. V závere napadnutého rozsudku odvolací súd žalobcovi vysvetlil, aký postup súdu znamená odňatie možnosti konať pred súdom s tým, že podľa odvolacieho súdu v danom konaní nedošlo pri rozhodovaní súdom prvej inštancie k takým procesným vadám konania, ktoré by mali za následok jeho zrušenie. Dovolací súd preto konštatuje, že odvolací súd jasne a dostatočne vysvetlil dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť alebo nejasnosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

39. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.“

K námietkam sťažovateľa podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP najvyšší súd uviedol:

„40. Námietky žalobcu, ktorými vytyka súdu existenciu tzv. inej vady, treba považovať za dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktoré však sami o sebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

41. Pokiaľ dovolateľ namieta, že konajúce súdy nesprávne posúdili premlčanie jeho nároku, týmto namieta nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Právnym posúdením je totiž činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednáwanej veci nejde.

42. So zreteľom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalobcu proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu a napadnutému rozsudku okresného súdu, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním

a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania boli vôbec naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2018